

POSTANOWIENIE

22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Joanna Lemańska

na posiedzeniu niejawnym 22 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa W. G.
przeciwko T. spółce jawnej w Z.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W. G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 17 listopada 2021 r., I AGa 183/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od W. G. na rzecz T. spółki jawnej w Z. kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

(K.B.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 kwietnia 2021 r., [...], Sąd Okręgowy w O. oddalił powództwo W. G. (dalej: „Powód”; „Skarżący”) o zasądzenie od T. spółki jawnej z siedzibą w Z. (dalej: „Pozwany”) na jego rzecz kwoty 75 100 zł wraz z ustawowymi odsetkami

od 24 września 2019 r. do dnia zapłaty (pkt I) i rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Wyrokiem z 17 listopada 2021 r., I AGa 183/21, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację Powoda od ww. wyroku Sądu Okręgowego w O. (pkt 1) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

Powód wniósł skargę kasacyjną od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I) naruszenie prawa materialnego poprzez:

1) błędną wykładnię art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 180 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 1899 ze zm.; dalej: „u.g.n.”) poprzez zaniechanie dokonania prawidłowej wykładni postanowień łączącej strony umowy prowizji, zgodnie z dyrektywami interpretacyjnymi wynikającymi z tego przepisu i przyjęcie, iż Powód nie doprowadził do zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 65 § 2 k.c. powinna skutkować ustaleniem, iż jedynymi przesłankami warunkującymi powstanie prawa Powoda do prowizji była sprzedaż nieruchomości przez zamawiającego na rzecz klienta wskazanego przez Powoda, Powód nie był zobowiązany do doprowadzenia do rezultatu w postaci sprzedaży nieruchomości. Wystarczającymi działaniami Powoda wynikającymi z umowy było znalezienie i wskazanie klienta;

2) błędną wykładnię art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 180 ust. 3 u.g.n. poprzez dokonanie nieprawidłowej wykładni postanowień łączącej strony umowy pośrednictwa, zgodnie z dyrektywami interpretacyjnymi wynikającymi z tego przepisu, co doprowadziło Sąd Apelacyjny do błędnego ustalenia, iż w sprawie nie została spełniona przesłanka w postaci sprzedaży nieruchomości „przez zamawiającego”;

3) błędną wykładnię art. 5 k.c. i przyjęcie, iż sprzedaż nieruchomości przez Pozwanego na rzecz spółki powiązanej w okolicznościach sprawy nie stanowiły naruszenia zasad współżycia społecznego, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia ww. przepisu powinna prowadzić do wniosku, iż Pozwany swoimi działaniami naruszył zasadę rzetelnego, lojalnego i uczciwego zachowania wobec Powoda, jako partnera handlowego, w tym zasadę wzajemnego zaufania stron umowy;

4) błędną wykładnię art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 180 u.g.n. poprzez dokonanie nieprawidłowej wykładni postanowień łączącej strony umowy pośrednictwa, m.in. poprzez zaniechanie zastosowania dyrektyw interpretacyjnych wynikających z ww. przepisów art. 65 k.c.;

5) błędną wykładnię art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 180 ust. 3 u.g.n., poprzez nieprawidłową wykładnię postanowień łączącej strony umowy prowizji i ustalenie, iż sprzedaż nieruchomości po upływie niemal rocznego okresu czasu po wygaśnięciu umowy pośrednictwa, niwelowała prawo Powoda do prowizji;

6) nieprawidłowe zastosowanie art. 179b w zw. z art. 180 ust. 3 u.g.n. w zw. z art. 354 i 355 oraz art. 5 k.c., w sytuacji gdy Sąd, wnioskując o braku spełnienia przesłanek umownych wypłaty prowizji na rzecz Powoda, *de facto* nie poczynił w tym zakresie odpowiednich i kompletnych ustaleń faktycznych, podczas gdy prawidłowe i kompletne ustalenie stanu faktycznego sprawy pozwoliłoby na prawidłowe zastosowanie powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i przy prawidłowej wykładni oświadczeń woli stron – pozwoliłoby na ocenę, iż w sprawie ziściły się przesłanki wypłaty wynagrodzenia na rzecz Powoda;

II) naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez błędną interpretację art. 382 oraz art. 227 k.p.c. i naruszenie przez Sąd Apelacyjny dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego, nakazującej Sądowi Apelacyjnemu rozpoznać istotę sprawy, w tym na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym.

W oparciu o powyższe Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, z uwzględnieniem rozstrzygnięcia o kosztach, w tym kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i wyroku Sądu pierwszej instancji oraz uwzględnienie powództwa w całości.

Jednocześnie Skarżący, na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na oczywistą zasadność skargi.

Zdaniem Skarżącego, oczywistość skargi kasacyjnej wynika z rażącego naruszenia dyrektyw wykładni oświadczeń woli, określonych w art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. i art. 180 ust. 3 u.g.n. Według skarżącego, Sąd Apelacyjny, oceniając, czy w sprawie zostały spełnione wyartykułowane przesłanki powstania prawa Powoda do prowizji, nie dokonał prawidłowej interpretacji postanowień umowy w celu, w pierwszej kolejności, ustalenia rzeczywistej woli stron w powyższym zakresie (tj. nie ustalił, czy określone przesłanki wynikały z łączącego strony stosunku prawnego) albo też te przesłanki w błędny sposób określił (błędnie zdefiniował), co skutkowało oczywiście błędnym rozstrzygnięciem, poprzez ustalenie, iż Powód nie spełnił umownych przesłanek prawa do wynagrodzenia prowizyjnego.

Niezależnie od powyższego, według Skarżącego, oczywistość zasadności skargi kasacyjnej wynika również z faktu naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania, w sytuacji gdy podnoszone przez Powoda uchybienie miało istotne znaczenie dla wyniku sprawy. W szczególności, wbrew dyrektywie wynikającej z art. 382 oraz art. 227 k.p.c., Sąd Apelacyjny nie rozpoznał istoty sprawy.

Pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2023 r., I CSK 2853/22). Skarga kasacyjna została więc ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa

oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika przy tym z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest jednocześnie ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej.

W niniejszej sprawie Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02; 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05; 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest przy

tym oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie może zatem powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 listopada 2021 r., II CSK 146/21). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 marca 2023 r., I CSK 4840/22).

W omawianej sprawie skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Skarżący nie wskazał konkretnych argumentów umożliwiających przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przede wszystkim wymaga podkreślenia, że uzasadniając tezę o dostrzegalnej *prima facie* konieczności uchylenia zaskarżonego orzeczenia, poprzestał on w istocie na powtórzeniu uzasadnienia części podstaw kasacyjnych, sprowadzających się przedstawienia odmiennej oceny faktycznej i prawnej, niż ta przyjęta przez Sąd drugiej instancji. Chodzi głównie o kwestionowanie dokonanej przez Sąd drugiej instancji wykładni spornej umowy i przyjętej przez ten Sąd konkluzji, że Powodowi nie przysługuje roszczenie o prowizję. Ogólne sformułowanie przez Skarżącego zarzutów naruszenia art. 65 § 1 i 2 w zw.z art. 353¹ k.c., bez przedstawienia wnikliwej argumentacji, w jaki sposób uchybienie tym przepisom miało, zdaniem Skarżącego, spowodować wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, nie spełnia zaś kryteriów należytego sporządzenia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na oczywistą zasadność skargi. Również sama okoliczność, że Powód nie zgadza się z przyjętą przez Sąd drugiej instancji oceną faktyczną i prawną jego powództwa nie świadczy *per se*, że w sprawie mamy do czynienia nierozpoznanie istot sprawy i nie dowodzi oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Dodatkowo, jak wyżej wskazano, przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1

pkt 4 k.p.c. musi być dostrzegalna na pierwszy rzut oka, już na podstawie prostej oceny jurydycznej. Tymczasem w niniejszej sprawie sama li tylko obszerność uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zawartego na stronach 12-19 skargi kasacyjnej) i przedstawiona w nim argumentacja (w istocie wielowątkowa i o znacznym stopniu skomplikowania) podważa *de facto* tezę o oczywistej zasadności wniesionej przez Skarżącego skargi.

Ponadto z lektury uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że Powód w istocie próbuje zaangażować Sąd Najwyższy do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Należy bowiem podkreślić, że w świetle art. 398¹³ § 2 k.p.c., w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które obowiązyany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 zdanie pierwsze w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265, ze zm.).

(K.B.)

[f.n]

